

RIÜKK

ErdeiVándor

Aktiv
Magyarország

ErdeiVándor
ÚTIKALAUZ

Személyes adataim

Név:

Iskola:

Vándortáborom időpontja:

KEDVES ERDEI VÁNDOR, ÜDVÖZLÜNK A BÜKKBEN!

Az előtted álló hét nap az erdő titkainak és értékeinek megismerésével telik majd. Nagyon reméljük, hogy olyan élményben lesz részed, amely élethosszig összeköt a természet szeretetével és védelmével.

Az Erdei Vándortábor Programot azért hívtuk életre, hogy minél több fiatal személyes tapasztalatokat szerezhessen a magyar erdőkről, testközelből találkozhasson mind-azzal, amit a természetismeret, a biológia, vagy a földrajz órán tanult. Nem túlzás azt mondani, hogy a változó klímában az erdők az egészséges természeti környezet és így az emberiség fennmaradásának egyik zálogát jelentik. Ismerd meg tehát értékeit, és váljon életed részévé ezeknek az értékeknek a védelme!

A Bükki Erdei Vándortábor vonala a Nyugat-Bükk csodás vidékein vezet. A Felsőtárkány-közi Stimecz-ház szomszédságában lévő táborhely az első két éjszaka szálláshelye. A helyi nevezetességek megismerése után utad a Bükk-fennsíkra folytatódik, majd több ponton is csodás látvány tárul elé a Dél-Bükk gyönyörű erdősegeire, egészen az Alföld pereméig.

A déli kövek vonulatán nyugati irányban haladva elérsz az Őr-kőhöz, ahonnan Bélapátfalvára vándorolhatsz tovább. A körtúra során a holdbéli képet adó Bél-követ is megcsodálhatod, amely mára fokozottan védett természetvédelmi terület, és fantasztikus panorámát nyújt a szerencsés látogatóknak a Mátra, a Bükk és a Felvidék felé. Kirándulásod utolsó állomása Szilvásvárad lesz, ahol további felejthetetlen élményekkel gazdagodhatsz. A bükk-fennsíki körtúra mellé választhatasz erdei iskolai programot, múzeumlátogatást, kisonatozást, illetve a természeti és kulturális értékekkel (Fátyol-vízesés, Lipicai ménes, Orbán-ház) is megismerkedhetsz.

Érezd jól magad, élvezd és ismerd meg az erdőt, és térj vissza ide mihamarabb!

Országos Erdészeti Egyesület

Az **útvonal felelőse**, aki a tábor időtartama alatt szükség esetén hívható:

Gredics Szilárd | 06 30 928 8013 | gredics.szilard@egererdo.hu

A Bükki Erdei Vándortábor útvonal erdész házigazdája az **Egererdő Zrt.**

3300 Eger, Kossuth L. u. 18. | 06 36 801 500 | egererdo@egererdo.hu | egererdo.hu

Az Erdei Vándortáborok szervezője az **Országos Erdészeti Egyesület**

1021 Budapest, Budakeszi út 91. | 06 1 201 6293 | info@erdeivandor.hu | erdeivandor.hu

TÚRÁZNI CSAK OKOSAN, SZÉPEN!

Az alábbiakban összefoglaljuk az erdőjárással kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, hogy saját és társaid érdekében minden erdei vándor gondos és körültekintő turista-ként léphessen be az erdőbe. Ne feledjük: az erdő állatok és növények ezreinek élőhelye, otthona, ezért viselkedjünk benne jó vendéghez illő, kellő tisztelettel!

Tájékozódás

A biztonságos túrázás legfontosabb eleme a jó tájékozódás. Bár sokaknál lehet digitális eszköz (pl. GPS, mobil applikáció), az út során mindig legyen nálunk **papíralapú turistatérkép**, hiszen nincs mindig elég erős jel, vagy lemerülhet az eszközünk akkumulátora. Ismerjük meg a turistatérképek jelzéseit! Az Erdei Vándortáborok legnagyobb részben **jelzett turistaúton** haladnak, így a jelzéseket követve eljutunk a napi célunkig.

- A jelzéseknek négy alapvető színe van: **a kék, a piros, a sárga és a zöld**. Ezeket a térképek legtöbbször a szín nagy kezdőbetűjével jelölik (K, P, S, Z).
- A jelzések alaptípusa a **sáv**, ami az egyes színekben így néz ki:
- **Kereszt** jelzéssel általában a sáv jelzéseket összekötő, vagy a településekhez átkötő utakat jelölik. Így néz ki például a kék kereszt jelzés:
- **Háromszög** jelzéssel a hegycsúcsokra vagy kilátókhöz vezető utakat jelölik. Ilyen például a piros háromszög jelzés:
- A **négyzet** jelzés a sáv jelzésekről leágazó, fontosabb helyre (pl. szálláshelyre) vezető utakat jelölik. Például a sárga négyzet:
- **Kör** jelzéssel a forrásokhoz, kutakhoz vezető utakat jelölik. Így néz ki például a piros kör jelzés:
- **Omega** jelzés jelöli a barlangokhoz vezető utakat, mint például a sárga barlang jelzés:
- Az **L alakú** jelzés a romokhoz, műemlékekhez vezető utakat jelöli, mint például a piros L jelzés:
- A **Mária Út** egy Közép-Európán átívelő zarándok- és turistaút-hálózat. Ennek útvonalát jelöli különböző színekkel ez a jelzés:

Mire figyelj a táborhelyen?

- Egy nyár alatt erdei vándorok száza fordulnak meg a táborhelyeken, ezért mindenkit arra kérünk, hogy **olyan állapotban hagyja a táborhelyét, amilyen állapotban át szeretné venni!**
- **Ha a felszereléseden bármi igazítanivaló van**, vagy meg kell szárítani az elázott ruháid, az érkezés után minél hamarabb láss hozzá, mert a reggeli indulás előtt nem biztos, hogy lesz rá idő!
- Továbbindulás előtt gondosan pakoljatos be és ellenőrizzétek a felszereléseket, hogy **semmi fontos dolog ne maradjon hátra!**
- **Tűzet csak a kijelölt tűzrakóhelyeken szabad gyújtani!** Tűzrakás előtt tájékozódjatok a vándortábor vezetőjétől, hogy nincs-e érvényben tűzgyújtási tilalom, a tilalom ugyanis a kijelölt tűzrakóhelyekre is vonatkozik!
- **Legyen ez az év legzöldebb hete!** Tartsátok be a kiadvány hátoldalán olvasható javaslatokat, és találjátok ki további vállalásokat a környezet védelme érdekében!

Mire figyelj útközben?

- A kirándulás ütemét a legkisebbek, illetve a gyengébb állóképességűek haladásához igazítsuk! **Soha ne hagyjuk magukra a tapasztalatlanabb társainkat – még viccből sem!**
- Az erdőterületen előforduló kullancsok elleni legjobb védekezés a megfelelő öltözet (zárt cipő, hosszúnadrág), és a különböző riasztószerek használata. Egyes kullancsok által terjesztett betegségek ellen védőoltással is lehet védekezni. Kirándulás után mindig vizsgáljátok át magatokat!
- **Természetvédelmi területen** tilos a növények és az állatok, valamint azok élőhelyeinek veszélyeztetése vagy elpusztítása!
- Az erdő természeti értékeit mi, emberek veszélyeztetjük a legjobban. Ezért az út során **ne térjete le a kijelölt turistautakról!** A felesleges taposás ugyanis évtizedekkel visszavetheti a fiatal erdők növekedését, elpusztítja a védett növényeket és azok élőhelyeit.
- És végül a legfontosabb: **figyelj a társaidra**, hogy együtt, közös élménnyel, vidáman válhassatok erdei vándorokká!

1. nap

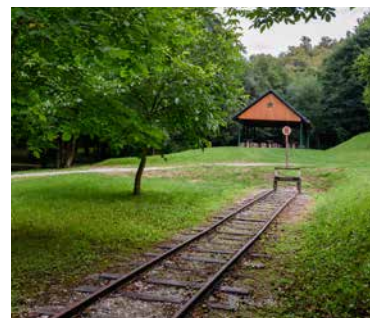
FELSŐTÁRKÁNY – STIMECZ-HÁZ

Útvonal: Felsőtárkány – Állami Erdei Vasút indítóállomás –
Egeres-völgy – Varró-ház – Stimecz-ház melletti rét
Napi útvonalhossz: 5,3 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 120/29 m

Az első nap úti célja a Vöröskő-völgyben, a Stimecz-ház közelében található tisztás, ahol felállított sátrak várják a táborozókat. Ez egy könnyű gyalogtúra a felsőtárkányi Községi Háztól az Egeres-völgy irányába a jelzésen.

Indulás előtt érdemes megtekinteni a Felsőtárkányi Tájházat a község központjában, illetve a felső településrészen, a Felsőtárkányi-tó közelében a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Nyugati Kapu Látogatóközpontját, ahol a Bükk élővilágát bemutató kiállítás várja a látogatókat.

Erdei Vándorutak első kiindulópontja egyben a Felsőtárkányi Állami Erdei Vasút indítóállomása is. Az állomás után 400 m-rel, a vasúti kereszteződést követően utakat É-ÉNY irányban folytatják a Bocskai István utcában. A vasúti nyomot mindvégig követve egy bekerített területhez értek. Az 1 évvel ezelőtt ültetett Emlékerdő történetét tábla is hirdeti: Az „Egy a Természettel Vadászati és Természeti Világkiállítás” emlékére hozta létre az Egererdő Zrt. Mintegy 200 m-t tovább haladva elértek a vadbemutató kerthez. Érdemes itt kicsit elidőzni, a muflonok és dámszarvasok életét tanulmányozni. A völgyben a kisvasút nyomvonalával párhuzamosan, a stabilizált erdészeti úton haladnak. Néhány kilométer után elérik a Stimecz-házat, a közelében lévő réten pedig a nomád sáortábor.

Stimecz-ház melletti rét

Muflon

Isótárkány

0 200m 1 km

CARTOGRAPHIA
A TERMSZERVÉNYEK

Tudtad?

Felsőtárkány – Palóc település, neve török-bolgár eredetű, jelentése „nemes ember” vagy „alkirály”. A falu fölött magasodó Várhegyen már évezredekkel ezelőtt erődítmény, a középkorban pedig vár állt. 1962-64-ben Párducz Mihály végzett itt ásatást: legalul a neolitikumból származó gödrök kerültek elő, felettük a késő bronzkori Kyjatice-kultúra maradványai váltak ismertté. A Várhegy következő régészeti korszakát a középkor képviseli, az innen származó leleteket 12-14. századnak határozták meg. A régészek véleménye szerint a késő bronzkori sáncba az Árpád-kor idején "építették bele" a kőfalat. Egyébként a várra okleveles, történeti adatot nem ismerünk.

Erdei kisvasutak – Mai túraútvonalunk a felsőtárkányi erdei kisvasút nyomvonalán halad. Régen fontos jövedelemnek számított errefelé a fakitermelés, a kisvasutaknak pedig megkönnyítették a fa szállítását. A kocsikat lovak vontatták. A hálózat teljes terjedelmében elérte a 44 km hosszúságot 8 vonallal. 1969. július 5-én kezdődött meg a kisvasút fogatkozása, melyből mára 5,2 km maradt, ez a Felsőtárkány-Stimecz-ház vonal. Valaha a hálózat érintett olyan távoli helyeket, mint Lambot-ház, míg a másik végén bement egészen Egerbe, a Műszaki Üzem akkori telephelyéig.

Felsőtárkányi Erdei Vasút

A Bükk védett lakója, a foltos szalamandra

szint feletti magasság fölél. Sajátos kőzetfelépítése, felszíni és felszín alatti karsztformákban való gazdagsága és ritka, védett fajokat őrző élővilága miatt 1977 óta területének nagyobbik hányada nemzeti park.

Vöröskő-forrás – A Vöröskő-völgy felső szakaszának torkolatánál, jelentős hóolvadások, néha felhőszakadásos júniusok után is karvastagságú oszlopban, 1-1,5 m magasra, szökőkútként tör fel a Vöröskő-forrás. Bő vize patakaként fut végig a völgyön. A forrás annak köszönheti működését, hogy a Bükk-vidék területén lehulló csapadék mintegy 20-36 százaléka a mészkő repedésein keresztül beszivárog a karsztvizeket gyűjtő rétegek szintjére, majd onnan a föld alatt eljut arra a pontra, ahol felszínre tör, mint forrás. Vize iható, tiszta és hideg karsztvíz, ami azonban a csapadékmentes nyári időszakokban elapad, és egyáltalán nem ad vizet.

Vöröskő-forrás

2. nap STIMECZ-HÁZ KÖRTÚRA

Útvonal: Stimecz-ház – Lambot-ház (vagy Samassa-ház) –
Malom-hegy – Toldi-kunyhó – Stimecz-ház
Napi útvonalhossz: 11 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 492/498 m

Vándorutak egy körtúrával folytatódik, melynek fő célja a Dél-Bükk megismerése. A Stimecz-házat elhagyva a jelzésen haladatok egészen addig, míg el nem értek a Lambot-házat. Az épület alatti tisztás lábánál a Samassa-forrás vizéből frissülhetek fel. Innen kövessétek a jelzést, ahova később balról becsatlakozik a . A -ön tovább haladva, a következő megállótok az Imó-kő időszakos karsztforrás barlangja lesz. Ezután a elvisz a -ig. Már csak ezt kell követnetek, míg el nem értek a táborhelyet. Útközben egy kis kitérővel a Toldi-kunyhót is meglátogathatók, amely közkedvelt éjszakai pihenőhely. Erdések és tűzoltók összefogásával 2019-ben szinte teljesen megújult. Utatok utolsó állomásaként végigjárhatók a Vörös-kő-völgyi tanösvényt, ami a Dél-Bükk állat- és növényvilágát mutatja be.

Lambot-ház

Tudtad?

Lakosság a vasút ellen – A mai túraútvonal jelentős szakasza is mára már lebontott erdei kisvasutak nyomvonalán halad. A felsőtárkányiaknak egykor nap mint nap tűrniük kellett a vasút miatti balesetveszélyes helyzeteket. 1923 nyarán a lefelé haladó vonat elől a tehéncsorda nem tért ki, a szerelvény három tehenet elgázolt. A baleset következtében a falusiak radikális lépésre szánták el magukat: az éj leple alatt felszaggatták a síneket, és kijelentették, nem tűrik tovább a községben a kisvasutat. Ekkor 500 kubikos állt munkába és néhány hét alatt – ami a nehéz terepen rekordidőnek számított – megépítették a Felsőtárkányt elkerülő vonalat 3,5 km hosszan, továbbá 100 méternyi kitérővágányt is létesítettek. Ezt a szakaszt nevezték új vasútnak.

Samassa-ház – Az 1899-ben épült, tornácos, hajdani vadászház nevét Samassa Józsefről kapta, aki 1873 és 1912 között egri érsek volt. Ez a Bükk legrégebbi, ma is működő menedékháza. Mivel a Lambot-lápa mellett fekszik, Lambot-házként is ismeretes. A bakancsos turisták előszeretettel választanak erdei menedékházakat átmeneti szálláshelyül. Az ilyen kulcsosházakban biztosan találni fekhelyet és asztalt, ami mellé leülhetnek a megfáradt vándorok. Jellemzően van tűzrakó hely és így főzési, melegítési lehetőség is. A fűtés és a vízvételzés már nem minden esetben biztosított, a villamos energia is ritka, illetve minden további eszközről és élelemről is a túrázónak magának kell gondoskodnia, ha menedékházban húzza meg magát. A nomád körülmények között töltött idő ugyanakkor örök emlék marad.

Imó-forrás – A Lök-völgyet lezáró, 30 m magas, sárgás-vöröses Imó-kő gúla-szerű sziklafalában kezdődő keskeny gerinc tövében nyílik e nevezetes forrás barlangszája. A forrásbarlang a csapadékszegény években száraz marad, az aktív Imó azonban felejthetetlen élmény. A főként április táján, csaknem mindig robajjal bekövetkező vízkilöködést több napon át tartó „gugyogó” morajlás előzi meg. A tárkányiak a hangot hallva ezt mondogatták: „Megindult az Imó, jön az Imó!” 1953-ban háromszor is működésbe lépett.

Imó-forrás

Vöröskő-tanösvény – A tanösvény mintegy 1,5 km-es útszakaszon nyújt tanulási lehetőséget erdei környezetben. A tanösvény a Stimecz-háztól indul, végigkalauzol a Vöröskő-völgyén, majd a Kecskor szabályos gerincén keresztül érkezik vissza a kiindulópontra. Az útvonal mentén 15 állomáson, összesen 21 színes oktatótábla található. Kényelmes sétával, a táblák ismeretanyagát elolvastva túra kb. 3 óra alatt teljesíthető.

Vöröskő-tanösvény

3. nap

TÚRA A KÖVEK MENTÉN

**Útvonal: Stimecz-ház – Lambot-ház – bükki Óserdő – Vöröskő-bérc –
Pes-kő kapu – Őr-kő – Belapátfalva**
Napi útvonalhossz: 14,8 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 694/658 m

Ezen a napon az útvonal egyik legszebb szakaszát járhatjátok be. A szintkülönbség jelentős, a köves, szabdalt terep miatt célszerű egy túrabotot kéznél tartani. A Lambot-házig a tegnapi irányt követitek a vonalán. A ház után 600 méterrel térjete balra, a jelzésre, amin a Lambot-hegyesén keresztül, egészen a bükki Óserdő déli bejáratáig haladtok. Nem sokkal az Óserdő előtt jobbról becsatlakozik a jelzés is, inentől ezt figyeljétek! Magába az Óserdőbe belépni szigorúan tilos, mivel erdőrezervátum és fokozottan védett természetvédelmi terület is egyben. A túraútvonal

viszont az Óserdő déli határán vezet, így a kerítés túloldaláról szemlélhetitek a magára hagyott erdőt. Megérkeztek a Bükk-fennsíkra, ám ez ne téveszzen meg titeket: a terep helyenként meredélyes és rendkívül szabdalt, ugyanakkor megéri a fáradságot. A Vöröskő-bérc rendkívüli panorámát nyújt. Kis kitérővel be lehet kukkantani a Cserepes-kői barlangszállásba is. A turistaúton kell haladnotok egészen az Őrkő-rétig, itt viszont át kell váltani a jelzésre, ami visszavisz titeket a Lakhegyi-víztározó, régebbi nevén Gyári-tó partjához közel található táborhelyre.

Cserepes-kői barlang bejárata

Tudtad?

A Bükk-fennsík – A hegység legegértelműbben elkülönülő tájegysége. Hossza a Bélkő-hegytől a Molnár-szikláig 22, szélessége 0,5-6 km. Területe 120 km². Az ország legnagyobb összefüggő és legmagasabban fekvő karsztvidéke. Itt nyílnak az ország legmélyebb zombolybarlangjai, pl. a Bányász-barlang (-275 m). A zombolyok lefelé táguló aknaszerű üregek, bejáratak általában egy töbörből nyílik. A töbör igen gyakori felszíni forma a Bükk-fennsíkon. Ezen tölcser alakú víznyelő mélyedések átmérője a néhány métertől a több száz méterig terjedhetnek.

A bükki „kövek” – A fennsík szélén sorakoznak a híres bükki „kövek”: Istállós-kő, Tar-kő, Pes-kő, Bálvány, Bélkő-hegy stb. A Szilvási-kő 961 méteres magasságával a Bükk legmagasabb pontja, Magyarország negyedik legmagasabb hegycsúcsa. A Szilvási-kő megnevezés igen új, sokáig névtelen volt, illetve a Kettős-bérc déli csúcsaként volt ismert. 2014-ig az Istállós-kő csúcsát tekintették a hegység legmagasabb pontjának, a katonai térképeken azonban az 1920-as évek óta ez volt feltüntetve, mint a legmagasabb. 2014-ben GPS alapú technológiával mérték meg. A műszerek bebizonyították, hogy ez a legmagasabb pont. A kutatók új elnevezést is javasoltak ennek a csúcsnak, így lett a neve Szilvási-kő.

A bükki erdők – Magyarországon a Bükk-vidéken a legszabályosabbak az egymás fölött következő növényzeti övek. 250-400 m-es magasságig a cseres-tölgyes erdők uralkodnak. Ezeket 400 és 700 m tengerszint feletti magasságban – kőzetfelépítéstől függően – mészkedvelő molyhos vagy mészkerülő kocsánytalan tölgyesek váltják fel.

500 és 750 méter közötti magasságban megjelennek a tölgyesek és bükkösök között „átmenetet” teremtő gyertyános-tölgyesek is. A 650-700 m tengerszint feletti magasságtól kezdődnek a bükkösök, először középhegységi (szubmontán), majd magashegységi (montán) változatban. Utóbbi ismert részlete a gazdálkodásból több mint 140 éve kivont Óserdő.

Bükki Óserdő

Fenyőpusztulás - A Mátra mellett a Bükkben is egyre jelentősebb a fenyvesek pusztulása. A hegységben számos helyen felfedezhetők a legyengült, szúrágta, illetve teljesen kiszáradt egyedek. Az erdőgazdaság a helyükre a klímaváltozásnak jobban ellenálló bükk- és tölgyerdőket telepít. A Bükkfennsík kevésbé látogatott erdei mellett a kirándulók több helyszínen szembesülhetnek a fenyőpusztulással, mivel turisztikailag frekv-

ventált helyeken is már évek óta megfigyelhetők a kárképek. A jövőben a szilvásváradi Szalajka-völgy látképe is átalakul, hiszen a fenyves erdők árnyéka helyett, bükk- és tölgyerdők hűsítő lombjai alatt sétálhatnak majd gyermekeink, unokáink.

Fenyőpusztulás

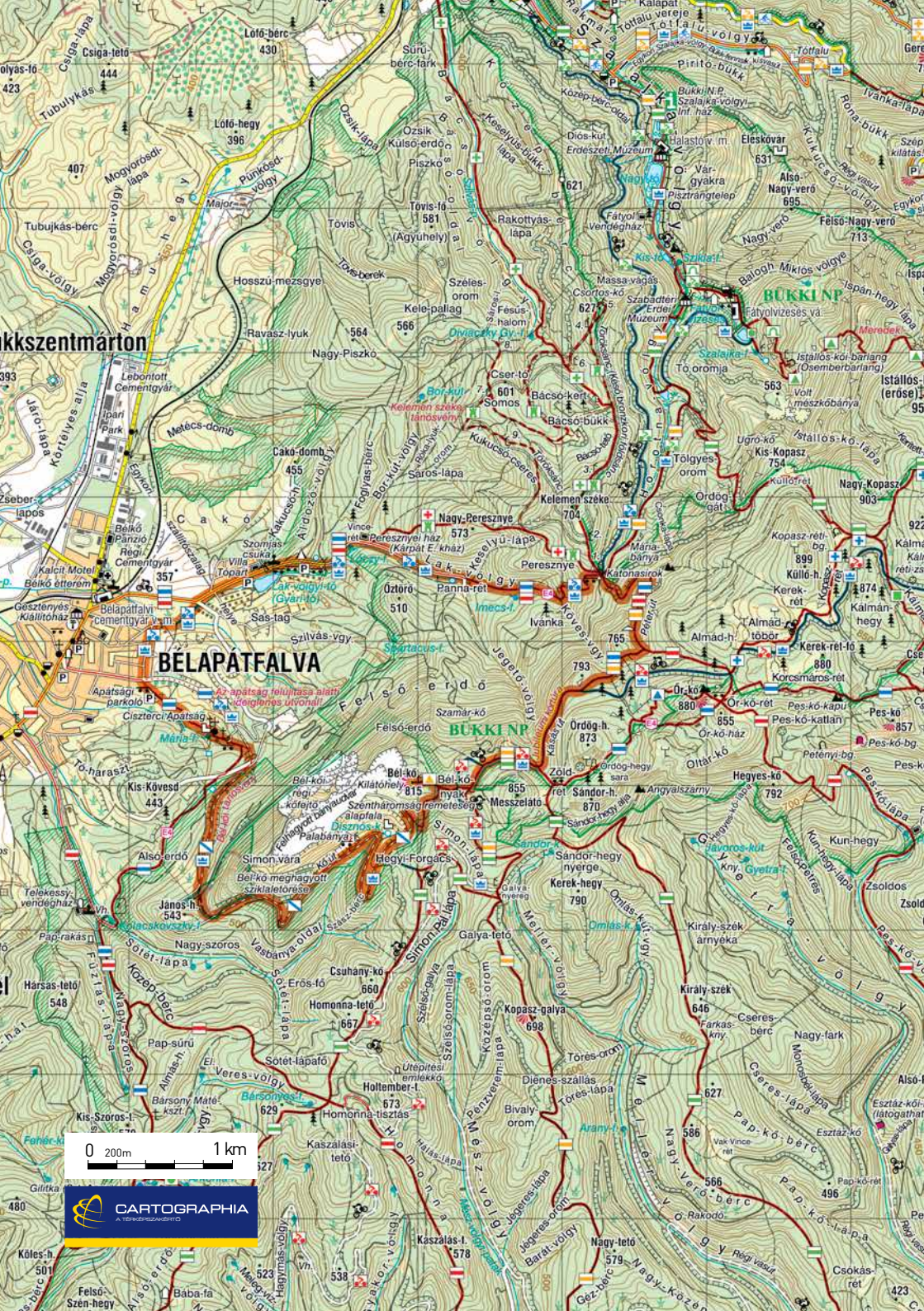
4. nap BÉLAPÁTFALVA KÖRTÚRA

Útvonal: Majális-park – Ciszterci Apátság templom –
Bél-kő tanösvény – Bélkő-nyak – Gyári-tó
Napi útvonalhossz: 13,2 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 508/503 m

Utakat egy körtúrával folytatjátok, melynek során lehetőségetek van egy alig háromezres lélekszámú kisváros nevezetességeinek megismerésére. A táborhelyet nyugat felé elhagyva, a , majd a jelzést követve juttok el a bélapátfalvai temetőig, majd ismét a -on haladva értek el a Ciszterci Apátság templomát. Észak-Magyarország legnagyobb romantikus stílusú temploma komplex fejlesztés miatt jelenleg nem látogatható. A műemlék közvetlen szomszédságában bővíző források fakadnak, célszerű itt megtölteni a kulacsokat. Tovább haladva a Bélkő-hegy felé, hamarosan át kell váltanotok a jelzésre, amely felvezet egészen a Bélkő-hegy mögé, illetve érinti a Bélkő tanösvényt. Miután végigmentetek a tanösvény nyomvonalán, ellátogattok a bányaudvarba és megmászátok a Bélkő bércének kilátóját, kelet-északkelet felé a , jelzéseken haladva térhetnek rá ismét a jelzésre. Innen a Kálmán-hegyi dózerúton északkelet felé haladva hamarosan eljuttok az előző napi nyomvonalra: jobbról becsatlakozik a . Ezt és a jelzést figyelve érkeztek meg a táborhelyig, a Majális-parkig.

Bélkő-hegy

Tudtad?

Bélapátfalva – Ez a vidék már az őskorban is lakott hely volt. A település a nevét az e tájon szállásbirtokos Bél nemzetségtől kapta. A Pilisből idetelepült ciszterci szerzetesek számára 1232-ben alapított itt apátságot II. Kilit egri püspök. 1835-ben Schnir András keménycserép-gyárat hozott létre a településen, ami híres volt népies stílusú majolikáiról. 1927-ig folyt a termelés. A Bélkő-hegyen 1908-ban kezdődött a mész-kőbányászat, az alapanyag hasznosítására cementgyár is létesült, amit 2003-ban bontottak le. Bélapátfalva 2004 óta város, az itt található Gesztenyész Kiállítóház több állandó és időszakos tárlattal várja a látogatókat.

Szirti pereszleny

Magyarföldi husáng

Korai szegfű

A bélapátfalvi ciszterci kolostor – Magyarország egyedüli, épségben megmaradt, romantikus stílusú ciszterci apátsági temploma. Nemzetközileg is elismert műemléki és történelmi nevezetesség. Védőszentjeként a Nagyboldogasszonyt tartják számon. 1232-től kezdték építeni, a tatárjárásig felépült a monostor keleti szárnya, míg a templomnak csak a homlokfalai készültek el. 1246-ban már szerzetesek éltek benne. Az 1530-as évekre teljesen elnéptelenedett az apátság, miután a református hitre tért Perényi Péter elfoglalta az egri püspöki birtokokat. Ettől kezdve csaknem 200 éven át üresen állt, mennyezete beszakadt, romossá vált. A helyreállítási munkálatok 1732-ben kezdődtek el több szakaszban, és gyakorlatilag napjainkig tartanak. Jelenleg nem látogatható.

A bélapátfalvi ciszterci kolostor

A Bélkő-hegy – A Bükk-fennsíkot körülölelő sziklasornak, az úgynevezett „kövek vonulatának” meghatározó indító tagja. A hegy fehér sziklái a középső és késő triász korban képződött mész-kő alkotja. A magasba törő, éles peremű sziklák tövében ritka, védett növények bújnak meg. Hazánkban egyedül itt található meg a fokozottan védett szirti pereszleny, emellett a Bélkő-hegy az egyik előfordulási helye az országosan csak két másik helyszínről ismert, fokozottan védett korai szegfűnek, illetve a Kárpát-medence mindössze öt másik területén előforduló magyarföldi husángnak. Magassága 815 m.

5. nap

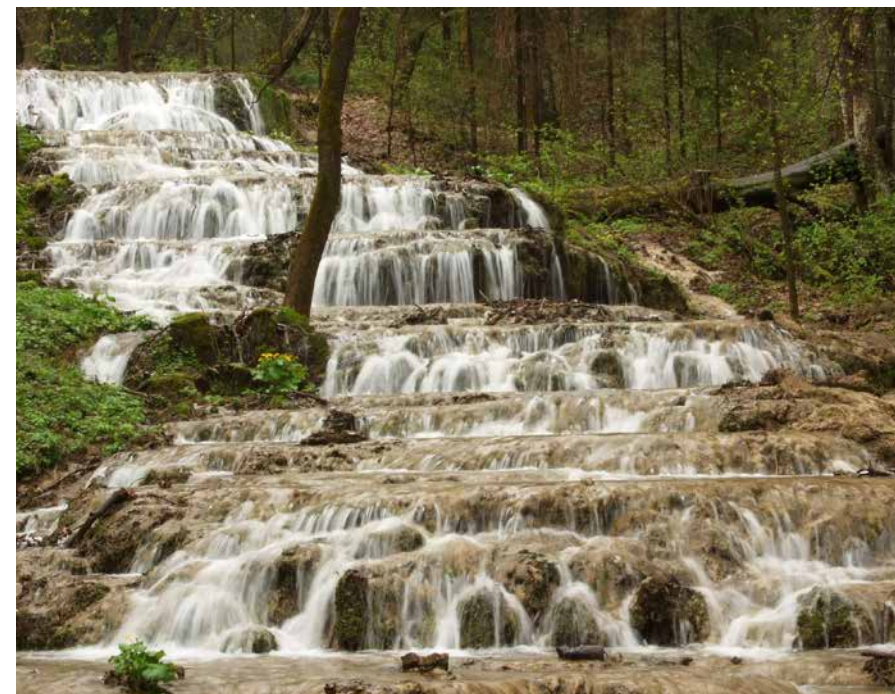
SZILVÁSVÁRAD

Útvonal: Majális-park – Horotna-völgy – Szalajka-völgy

Napi útvonalhossz: 6,2 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 288/243 m

A táborhelyet kelet felé elhagyva, a majd a jelzésen folytatják utakat, egészen a német katonasíroig. Onnantól, átbukva a nyergen, északi irányba fordultok. A turistaúton egészen a táborhelyig haladtok. Menet közben érintitek a horotna-völgyi Felső-tavat, a Szabadtéri Erdei Múzeumot, látni fogjátok a pisztrángtelepet valamint a Kárpátok Óre szobrot is. Ez már a Szalajka-völgy, mely számtalan természeti értékkel és egyedülálló épített környezettel várja a megfáradt vándorokat. A táborhelyre érve - előzetes bejelentkezés alapján - részt vehettek a Szilvásvárad Erdészeti Erdei Iskola programjain.

Fátyol-vízesés

Tudtad?

Szabadtéri Erdei Múzeum – A Fátyol-vízesés szomszédságában, a Horotna-völgyben lévő Szabadtéri Erdei Múzeum a régi erdei mesterségeket és művelőik mostoha életkörülményeit eleveníti fel. Olyan mesterségek eszközeit, építményeit, munkafázisait rekonstruálták itt eredeti környezetükben, mint az ölfavágás, a mész- és szénégetés, a zsendely-, gyanta- és üveggészítés vagy a hamuzsír főzés. Ezen eszközök között barangolva elképzelhetjük, hogy a nehéz fizikai munkáért cserébe szinte csak a természet szépsége kárpótolta az erdei munkásokat. A múzeum egész évben látogatható.

Német katonasírok

Német katonasírok – 1944 decemberében a Bükk ezen részén német és magyar egységek álltak szemben a szovjet-román haderővel. A támadóhullám olyan erejű volt, hogy a német-magyar egységeket 2-5 fős csoportokra szakította szét, amelyeket a túlélő egyesével felszámolt. A sírok közelében kapott végzetes lövést Horst Osterburg és társa, ők a budaörsi katonai temetőben nyugszanak, sírjaik itt csak emlékhelyek. A sírhelyeket néhai Péter István, szilvásváradai erdész gondozta, majd újjította fel. Péter István maga is részt vett a II. világ-

Szabadtéri Erdei Múzeum

háborúban, 8 évnyi szovjet hadifogság után tért vissza szolgálati helyére, Szilvásváradra. A rohamsisak mind a mai napig hirdeti Horst Osterburg emlékét a fején, melyet hozzátartozói többször is felkerestek az elmúlt évtizedekben.

Kárpátok őre – Az eredeti Kárpátok őre faszobrot, Szeszák Ferenc alkotását 1915. május 23-án állították fel Kolozsvár főterén. Ezt az első világháború után az Erdélybe bevonuló román erők felrobbantották. A külföldi magyarság 1989 után újra fel akarta állítani az emlékművet eredeti helyén, de politikai okokból ez nem volt lehetséges. Végül 2013-ban Csikcsomortánban, a falu iskolájának udvarán állították fel egy Kárpátok őre szobrot. Ezt megelőzően 2002-ben avatták fel a Szalajka-völgyben láthatót, és hasonló áll Budakalászon is. A Kárpátok őre szobrok 2,65 méter magasak, 1,1 méter átmérőjűek, kb. 2 tonna súlyúak, és egyetlen tölgyfatönből faragták ki őket.

Kárpátok őre

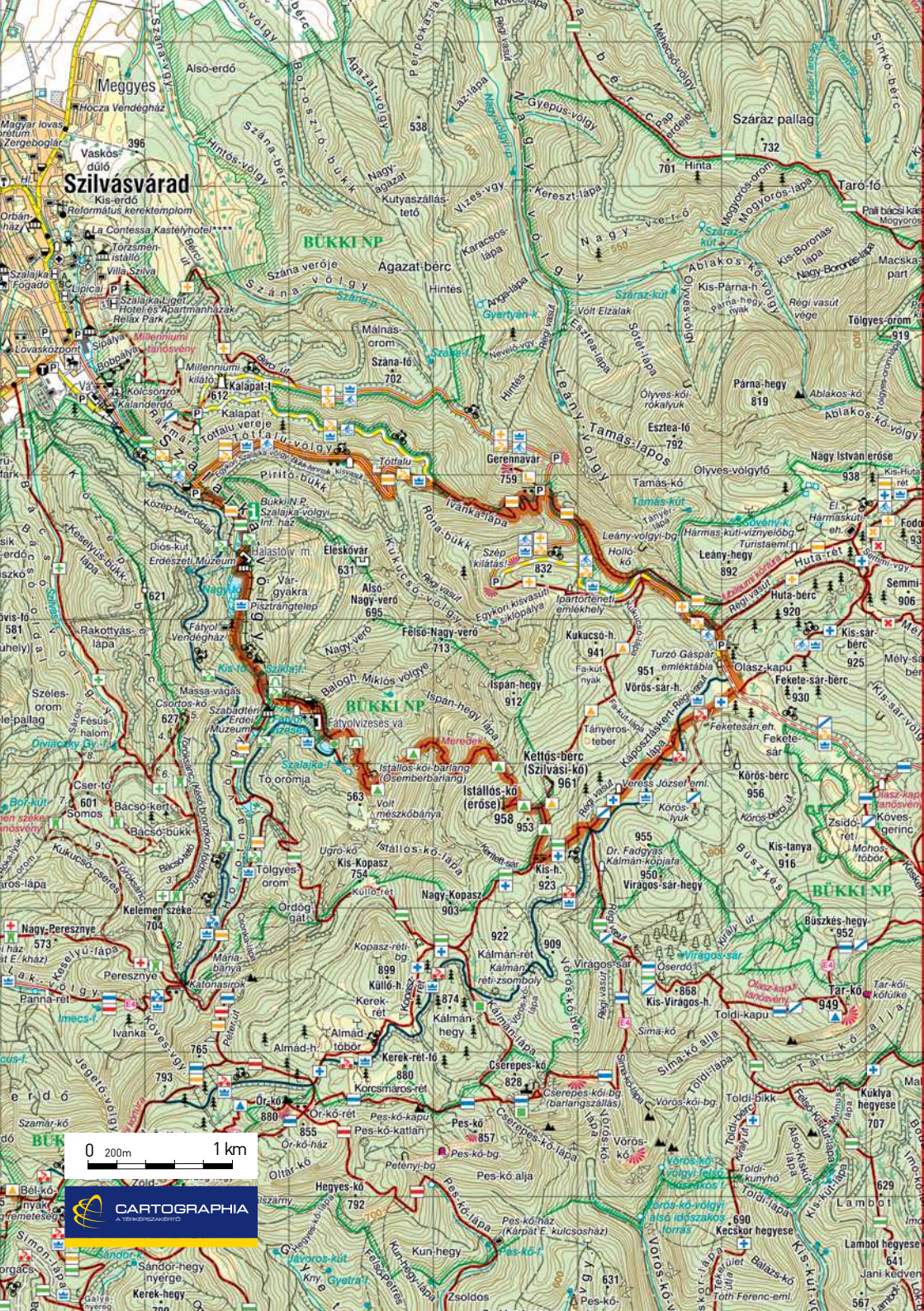
6. nap BÜKK-FENNSIK KÖRTÚRA

Útvonal: Pisztrángtelep – Fátyol-vízesés – Ősember-barlang – Istállós-kő – Olaszkapu – Gerennavár – Tótfalui-völgy – Vadbemutató kert
Napi útvonalhossz: 12,7 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 607/612 m

Újból nehéz nap elé néztek, a szintkülönbség a mai túrán is jelentős lesz. Úti célotok a Bükk-fennsík nyugati szeglete. Indultok délnek, a ▲-ön felfelé a Szalajka-völgyön. Útközben elhaladtok a pisztrángtelep, majd a Fátyol-vízesés mellett. A Szalajka-forrás-barlangot követően a meredekség egyre nő, menet közben egy-egy szusszanó közben kiváló panoráma nyílik észak felé. Tiszta időben egészen a Tatra vonulatáig el lehet látni. Tovább haladva érintitek az Istállós-kői-barlangot (Ősember barlang), majd egy meredek szakasz következik, amit leküzdve felértek Istállós-kőre. Ezt követően váltatok át a + jelzésre, amely hamarosan északkelet felé fordul, és egészen a Bükk-fennsíki aszfaltútig visz. A kereszteződésben jól felismerhető egy félig a földbe simuló, természet-kő garázsépület, ahol balra, északnyugat felé vegyétek az irányt a 🚵 jelzésre, majd a 🏠 jelzésre. Áthaladtok az Olaszkapun és egészen a Holló-kő nyergéig mentek. Innen a 🏠 turistajelzést követitek. Menet közben egy kis kitérővel érdemes felkeresni a Gerennavárat, majd a Tótfalui-völgyön ereszkedve juttok vissza a táborhelyre.

Istállós-kői-barlang

Tudtad?

Ősember barlang – Az Istállóskői-barlang a Bükk-vidék második legmagasabb hegyének, a 959 méter magas Istállóskőnek az oldalában, egy fokozottan védett területen, a Szalajka-völgy feletti erdőben nyílik. A bejáráshoz jelzett, szerpentin jellegű turistaút vezet fel a Szalajka-forrás mellől. Az egyik legfontosabb, régészeti leletgyűjtést szolgáló magyarországi barlang. Az ásatások két időszak ősemberének kultúráját is feltárták itt, az egyik 39-44 ezer, a másik 30 ezer éves. A későbbi időszakból előkerült egy barlangimedve-csontból készített háromlyukú furulya is, amivel öt hangot lehetett megszólaltatni.

Olaszkapu – Ez a helyszín már több mint 100 éve állít emléket olasz hadifoglyok verejtékes munkájának. Az I. világháború után az akkori erdőbirtokos, őrgóf Pallavicini Károly szolgáltaiba került 18 olasz hadifogoly, akik – a hazautazás reményében – 1918-ban Thurzó Gáspár hadmérnök irányításával, kézi erővel törték át a hegyet az erdei kisvonal pályaépítéséhez. A sziklafalban emléktábla hirdeti áldozatos munkájukat.

Olaszkapu

Gerennavár – Szilvásvárad felett, attól mintegy 3-4 km-re található egy 760 m magas hegycsúcson Gerennavár. A lapos hegytetőt minden oldalról rendkívül meredek hegyoldal veszi körül. Relatív magassága a környező völgyekhez viszonyítva kb. 300 m. Viszonylag közel, légvonalban mindössze 1,2 km-re van Éleskő várához, attól egy mély völgy választja el. Mindkét várból közvetlen rálátás nyílik a másikra. A vár építésének ideje nem ismert. Sándorfi György és Nováki Gyula 1982. évi felmérésében mindenképpen későbbi építésűnek feltételezi, mint a szomszédos Éleskőt. Pusztulásának körülménye nem ismert, de Éleskő lerombolását nem sokkal élhette túl.

Pisztrángtelep a Szalajka-völgyben

Hiúz - A hiúz fokozottan védett állat, Magyarországon csupán 10-20 példány él a vadonban. Pettyes bundája és sajátos szakállja mellett egyik feltűnő jellegzetessége a fülek hegyén viselt szőrbojt (pamacs). Éjszaka vadászik, kifinomult érzékszerve segítségével már 2,5 kilométerről kiszagolja prédáját. Étlapján elsősorban madarak, kiskorcsálók szerepelnek, de előszeretettel fogyaszt őzet, rókakölyköket és vadmalacot is. A hiúz magányosan élő állat, a párok csak az utódnemzés céljából vannak együtt. Az Északi-középhegységben, elsősorban az Aggteleki Nemzeti Park és a Bükki Nemzeti Park területén fordul elő. A szakemberek sikeres hiúz visszatelepítési programjának köszönhetően az egyedszámuk folyamatosan növekszik.

A Bükk lakója a hiúz

7. nap

SZILVÁSVÁRADI PIHENŐNAP

Útvonal: Szalajka-völgy – Szilvásvár, Vasútállomás

Indulás előtt még számtalan program közül válogathattok a településen és környékén. A kisvonatozás után jó tipp a völgy bejáratánál lévő Kalandpark és Archeopark, ami szeretettel várja a csoportokat. A lovak szerelmeseinek célpontja lehet a Lipicai ménés és a lovaskocsi történetét bemutató gyűjtemény Szilvásváradon, de a faluséta során az Orbán-ház helytörténeti gyűjteményére és a református kerektemplomra is érdemes időt szánni.

Archeopark

Archeopark

Kalandpark

Kalandpark

Tudtad?

A lipicai ló – A fajta eredete több mint 400 évre nyúlik vissza. 1580. május 19-én döntés született egy hercegi ménes felállításáról a köves, karszttetőn fekvő Lipizzán. A császári udvar számára kívántak itt kiváló, tűrőképes, a pompát, a gazdagságot minden jellegében mutató lovat előállítani. A tenyésztés a kor divatjának megfelelően spanyol lovakkal indult, de egész Európában kutattak olyan mének és kancák után, amelyek a kívánt célt biztosítani látszottak. A lipicai nem túl nagy méretű, nemes, izmos hátú ló. Igen tanulékony, nagyon engedelmes, jó munkakészségű, ellenálló, nem nagy igényű fajta. Elsősorban fogatló, kiváló hintós és kocsiló, emellett a spanyol iskolában hagyományosan használt lófajta. Általában szürke, de gyakran előfordul fekete, sőt pej is.

Lipicai ménes Szilvásváradon

Református kerektemplom

Kerektemplom – Az épületet a feltételezések alapján Hild József tervezte, és az 1830-as évek végén emelték, ez azonban a mai napig vitatott. A kerektemplom egy érdekessége, hogy Gróf Keglevich Miklós eredetileg katolikus templomnak szeretne volna, azonban az egri érsekkel történő konfliktusa után az építményt a református egyháznak ajándékozta. Az építésben nyújtott segítségét viszont egy feltételhez kötötte. A homlokzatra a következő

mondatot kellett írni: "Szégyenüljenek meg a faragott képeknek minden szolgálói". Ez a felirat a mai napig is olvasható. A felirat vasbetűit a Szalajka-völgyben, az akkor még működő vashámorban öntötték.

Kisvasút – Építése 1908-ban kezdődött Wessely Károly erdőbirtokain rönkszállítás céljából, egy időben a közeli Nagyvisnyói Állami Erdei Vasúttal. Az egykor 21,6 kilométeres pályahálózathoz jelenleg 3,6 km-en zajlik kizárólag személyszállítás. Ez a kisvasút bo nyolítja le a legnagyobb utasforgalmat Magyarországon, csaknem évi 300 ezer főt szállít.

Szilvásvárad Állami Erdei Vasút

Kedvet kaptál? TOVÁBBI ERDEI VÁNDORTÁBOR HELYSZÍNEK

Vértes-Gerecse Vándortábor útvonal

A vértes-gerecsei útvonal romantikáját sok helyen még a térerő sem zavarja, a nomád táborhelyek pedig felüdülést jelentenek a városi élet után. A hét nap során - izgalmas bringás túrával fűszerezve - olyan különleges helyszíneket érinthettek, mint Vérteskozma, az Oroszlányi Bányászati Múzeum, és a Tatai vár. Sziesztázhattok az Agostyáni Arborétum különleges atmoszférájában, majd beleshettek egy ökofalu mindennapjaiba.

Mátrai Erdei Vándortábor útvonal

A Mátrában festői falvak, különleges erdei élővilág és pompás kilátópontok várnak rátok. Többek között felkereshetitek a Tar melletti csevice kutakat, a Fenyvespusztai Arborétumot, Vidróczki betyár barlangját, és ha még bírjátok erővel, akkor az ország legmagasabb pontjára, a Kékestetőre is felkapaszkodhattok. Az élményekben gazdag táborozást a Sástói Adrenalin Parkban zárjátok.

Vasi-Hegyháti Erdei Vándortábor útvonal

Vándoroljatok velünk a szellős, szalmabálákkal tetetűzdelt lankákon! Lépjetek be a Jeli Arborétum varázskertjébe, ugorjatok fejest a Szajki-tavak hűs vizébe, és fedezzétek fel az oszkói Hegy-pásztor Kört, ahol a falu jellegzetes apró parcellás szőlőhegyei és zsúpfedeles prэшázai mellett a belső békét is meglelhetitek. Megigérjük, hogy az egyedi hangulatú vidéket örökre a szívetekbe zárjátok majd!

Zempléni Erdei Vándortábor útvonal

Töltődjete fel az utánozhatatlan, vadregényes, ősi energiával teli Zemplénben! A világ tetején érezhetitek magatokat a Sólyom-bérc és a Nagy-Péter-mennykő égiszében, a szikláin, varázslatos napfelkeltét nézhetitek az ország legszebb panorámáját nyújtó Kerek-kőnél, a Mlaka-rét és az István-kúti nyírjes egy különleges világba kalauzol, a nomád életérzés a Gerendás-réten pedig felejthetetlen.

Mecseki Erdei Vándortábor útvonal

A Mecseki Láthatatlanok titkos ösvényén, egy Csepel teherautó platóján utazva indítjátok a túrát. Ugye, milyen izgalmas? A hét nap során bepillanthattok a Mecsek szénbányászati múltjába, érintitek a Melegmányi- és a Nagy-Mély völgy csodálatos karsztképződményeit, és megismerkedhettek az üvegművességgel. A magyaregregyi erdei strandolás pedig már csak hab a tortán.

Pilisi Erdei Vándortábor útvonal

A Pilis a „szívünk csücske”, ahol teljesen egybeolvadhattok a természettel. A látványos történelmi túrán kanyaroghattok a Spartacus-ösvényen, lepillanthattok a Dunakanyarra a Prédikálószelekről, a Bertényi Miklós Fűvészkertben a hatalmas duglászfenyők árnyékában hűsölhettek, Visegrádon pedig visszamehettek az időben. A tábor végén egy vízbiológiai kaland is vár rátok a Madas László Erdészeti Erdei Iskolában. Indulhatunk?

Bakonyi Erdei Vándortábor útvonal

A Bakony az egyik legkedveltebb útvonal, megérjük, hogy mindenkinek ide húz a szíve! A hűvös Kerteskői-szurdok 30-40 méteres sziklafalai, a Szent István király nevéhez fűződő 1000 éves Bakonybél, a Kőrös-hegyi panoráma a Balaton csillogó víztükrével, a Pannon Csillagdában tett kirándulás a csillagok közé mind-mind különlegessé teszik az útvonalat. Tudtátok, hogy a Bakonyban is van Gyilkos-tó? Ideje megnézni!

Börzsönyi Erdei Vándortábor útvonal

Lépjetek az élő történelem földjére! A Diósjenői Erdei Szabadidőpark élményeivel kezdték a tábort, majd a Drégelyvár, a Törökasszony útja, a Kutyka-forrás és az Árpád-kori földvár maradványainak titkait ismerhetitek meg. A legendák és a vadregényes Börzsöny felfedezése mellett lehetőségek nyílnak kézműves foglalkozásra, kisvasutazásra és esti szalonnasütésre is. Készen álltok az időutazásra?

Balaton-felvidéki Erdei Vándortábor útvonal

Túrász víz és föld találkozásánál: itt ér össze a magyar tenger csillogó vize a felvidék szőlős lankáival, medencéivel és tanúhegyeivel. Ha olyan helyen kirándulnál, ahol az élővilág és a mesés táj mellett a történelmi emlékek is főszerepet kapnak, akkor várunk a Balaton-felvidékre! Az útvonal kolostorromjainál leült időök történéseit idézhetitek fel, hegytetőről és kilátóról gyönyörködhetek a vidék panorámájában, zárásként pedig a Balaton hűs vize vár benneteket!

Dél-Zalai Erdei Vándortábor útvonal

Az erdő és a víz szerelmeseinek! A kis zalai falvak, a pincesorokat körülölelő erdők változatos élővilága sok érdekességet tartogat. Sétálhattok a közel 200 éves bükkösben, felfedezhetitek az erdő alatt található hidegháborús bunkerrendszer építményeit, meglátogathatjátok a fák közt megbújó különleges kápolnákat, utazhattok az ország leghosszabb erdei vasútján és bejárhatjátok a Budafai Arborétum ösvényeit, mielőtt vízre szállnátok.

Zselici Erdei Vándortábor útvonal

A Zselic varázsa a csillagos égboltban rejlik. A Zselici Csillagpark területén ugyanis olyan alacsony a fényszennyezettség, hogy derült nyári éjszakákon kétezer csillag és a Tejút egy része is látható. A tábor során mesés környezetben barangolhattok a zselici rengetegben, gyönyörködhetek a Ropolyi-tó csillogó víztükrében, és megsimogathatjátok Magyarország öt nagyvadfaját a Bőszénfai Szarvasfarmon.

AZ ERDEI TŰZGYŰJTÁS SZABÁLYAI

Talán nem is gondolnád, de Magyarországon évente több mint 20.000 erdő- és vegetációtüz keletkezik. **Magyarországon a tüzek 99 százaléka ráadásul emberi gondatlanság miatt keletkezik!** Az okok között előkelő helyen szerepelnek a rosszul eloltott, vagy a nem jó helyen rakott tábortüzek. Tartsd tehát be a szabályokat, és fogadd meg az alábbi tanácsokat, hogy gondtalanul élvezhesse mindenki az esti tábortüzek hangulatát!

Mikor nem gyűjthatsz tüzet az erdőben?

Kiemelten tűzveszélyes, száraz, meleg időszakokban tűzgyújtási tilalmat rendelnek el. Ekkor az erdőben mindenütt, még **a kijelölt tűzrakóhelyeken is tilos a tűzgyújtás!** Az első lépés tehát a tájékozódás, hogy nincs-e tilalom. Ezt megteheted a www.erdotuz.hu oldalon, vagy az útvonalfelelősnél.

Hol gyűjthatsz tüzet?

Az erdőben az arra kijelölt és kiépített tűzrakóhelyeken szabad tüzet gyújtani. A legtöbb táborhelyen van ilyen, ha nem találsz, akkor kérdezd a táborhely gondnokát!

Hogyan gyűjtsd meg a tüzet?

Tüzet mindig csak felnőtt jelenlétében gyűjts! Első lépésben készíts egy kis kupacot a gyújtósból (pl. papír, száraz levelek), majd apró ágakból egy kis sátrat a gyújtós fölé. Gyufával vagy öngyújtóval több oldalról is gyűjtsd meg a gyújtóst, majd ha az ágak is lángra kaptak, óvatosan tápláld a tüzet további aprófával, később nagyobb tűzifával. Ne feledd, hogy a tűzhely nem szemetes! Csak az ártalmatlanul égő hulladékot dobd bele (papír, hagymahéj). Az egészségre ártalmas (pl. műanyag zacskó), vagy el nem égő hulladékot (pl. konzervdoboz, üveg) a szelektív hulladékgyűjtőbe helyezd!

Hogyan oltsam el a tüzet?

Lehetőleg hagyd teljesen leégni a tüzet, majd locsold le minél több vízzel. A vizet keverd össze a még forró hamuval, figyelve a tűz széleire is! Mielőtt ott hagyod, ellenőrizd, hogy teljesen kialudt-e a tűz: tartsd a kezed a hamu fölé, és ahol még forrónak érzed, oda önts újabb vizet. **Ha a hamu forró, ne indulj el, ne hagyd magára!**

AZ ÉV LEGZÖLDEBB HETE!

Az erdők közös örökségünket jelentik, egészséges megmaradásuk a változó klímában az élhető természeti környezet fennmaradásának záloga. Ezért egész úton figyelj oda, hogy közösen megőrizzhessük a Pilis erdeit az utókornak:

Csak a lábnyomodat hagyd az erdőben! Vagyis ne szemetelj, a napi hulladékot összegyűjtve vidd el a táborhelyig, ahol megfelelően válogatva helyezd el a szelektív hulladékgyűjtőbe.

Minél kevesebb szemetet termelj! A napi ételcsoomagolásához használd az út elején kapott táskát, az ivóvizet mindig a kulacsodba töltsd újra.

Takarékoskodj a vízzel! Túrázás közben természetesen fontos a folyamatos folyadékbevitel, és a meleg nyári napokon jól esik egy gyors mosdás a faluszéli nyomós kutaknál. De ne feledd, hogy a víz az egyik legfontosabb kincsünk, ezért ne folyasd fölöslegesen a kút vizét, és ne bánj pazarlóan a források vizével sem! Az esti mosdásnál is takarékoskodj a táborhelyre sokszor nehezen eljuttatott vízzel: próbálj három perc alatt alaposan lezuhanyozni. Hidd el, egy kis odafigyeléssel menni fog!

Vigyázz az erdei élőlényekre, növényekre és állatokra! Az egészséges erdőben az élőlényeknek megvan a maguk fontos szerepe, így minden letört faág, eltaposott rovar gyengíti az életközösség egészének működését.

Válj tudatos energia-felhasználóvá! Takarékoskodj az elektromos árammal, ne használd túl gyakran a telefonod, és ha teheted, környezetbarát módon (gyalog és kerékpárral) közlekedj – nemcsak az Erdei Vándortábor ideje alatt, hanem később a mindennapokban is!

További információk: www.erdotuz.hu

Kiadja:

Országos Erdészeti Egyesület, 2026

www.oee.hu

www.erdeivandor.hu